

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI**

VAN İLİ

**ERKEN YAŞTA VE ZORLA
EVLİLİKLERLE MÜCADELE**

İL EYLEM PLANI

(2023 - 2025)

İÇİNDEKİLER

A. ARKA PLAN	3
1. Dünyada ve Türkiye’de genel görünüm ve olgular.....	3
2. Yönlendirici Mevzuat, Politikalar ve Mevcut Ulusal Mekanizma	4
B. EYLEM PLANI YÖNETİMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	7
1. Temel Kavramlar.....	7
2. İl Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu.....	7
3. Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Alt Komisyonu	8
4. Yıllık Faaliyet Planlaması	10
5. Yeni Eylem Planı Hazırlama Süreci.....	11
6. İzleme ve Değerlendirme	11
C. EYLEM PLANI	13
Hedef 1: Koruyucu ve önleyici hizmet sunumunun güçlenmesi	13
EK: Yıllık Faaliyet Planı / Raporlama Şablonu	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

A. Arka PLAN

1. Dünyada ve Türkiye’de Genel Görünüm ve Olgular

18 yaşını doldurmamış herkes çocuktur. **Erken yaşta evlilik**, taraflardan en az birinin çocuk olduğu başka bir ifade ile 18 yaşından küçük olduğu hem resmi hem de gayri resmi evliliklere denmektedir. Erken yaşta evlilik çocuk haklarının ihlali ve bir şiddet türü olmasının yanı sıra cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi dâhil kalkınma hedeflerine ulaşmanın önünde bir engel olarak değerlendirilmektedir.

Zorla evlilik ise iki kişiden en az birinin evlilik için tam ve özgür rıza göstermediği evliliğdir.¹ Zorla evlilik farklı şekillerde olabilir:(OHCHR, 2014).² İnsan ticareti, görücü usulü ile yapılan geleneksel evlilikler, kız kaçırma, vatandaşlık elde etmek amacıyla yapılan evlilikler gibi. Bu tür evlilikler mağdurun tam ve bilgilendirilmiş olarak rıza gösterme kapasitesinden yoksun olabildiği uygulamalardır. 18 yaşın altındaki bir çocuk fiziksel ve ruhsal gelişimini tamamlamadığı için tam ve özgür iradesinden bahsetmek mümkün olmamaktadır, bu bağlamda erken yaşta evlilikler de zorla evliliğin bir biçimi olarak kabul edilir.

Genellikle kız çocuklarını etkileyen, çoğu zaman kız çocukları, genç kadınlar, onların çocukları ve toplum için çeşitli yıkıcı sosyal, psikolojik, ekonomik ve sağlık sonuçları ortaya çıkaran erken yaşta evlilik, kişinin kendi eşini ve geleceğini seçme hakkını ihlal eder. 18 yaşının altında evlenen kız çocuklarının cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile ilgili sorunlarla, yalnızlaşma ve psiko-sosyal problemlerle karşı karşıya kalmaları ile şiddet, istismar ve zorla cinsel ilişkiye maruz kalmaları daha olasıdır. Erken yaşta evlenen çocukların, okuldan erken ayrılma, daha düşük seviyede eğitim ve okuryazarlık (kimi zaman okumaz yazmazlık), istihdam için sınırlı fırsatlar, yoksulluk ve ilişkilerine bağımlı hale gelmeleri ile sonuçlanan sosyal baskılarla da karşılaşmaları muhtemeldir.

Cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak kız çocuklarının ve kadınların toplumsal kaynaklara ve fırsatlara erişimi sınırlıdır. Bu durum kız çocuklarını ve kadınları şiddet karşısında savunmasız bırakır. Erken yaşta ve zorla evlendirilen kız çocukları, cinsiyete dayalı normlar ve işbölümü neticesinde ev içi sorumlulukları üstlenir, eğitim ve çalışma yaşamından uzak kalır. Çocuklar sadece sosyal ve psikolojik değil, fiziksel açıdan da ölüme kadar uzanabilen sağlık sonuçları ile karşı karşıya kalır. Erken yaşta gerçekleşen doğumlarda ölüm

---

¹ Council of Europe: Parliamentary Assembly, *Resolution 1468 (2005) on Forced Marriages and Child Marriages*, 5 October 2005, 1468 (2005), available at: <https://www.refworld.org/docid/43f5d5184.html>

² Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Preventing and eliminating child, early and forced marriage (20015)

riski 2,5 kat artmaktadır. Erken yaşta ve zorla evlilikler erkek çocuklarını da içine alan bir sorun olmasına rağmen evlendirilen çocukların çoğunluğunu kız çocukları oluşturur. Eğitime devam edememe, yetişkinlere uygun sorumlulukları üstlenmek zorunda kalma, erken yaşta bir çocuğun bakımından sorumlu olma gibi kız ve oğlan çocukları ortak biçimde etkileyen sonuçları olsa da ev içi şiddet, cinsel sağlık ve üreme sağlığını etkileyen sonuçlar bakımından kız ve oğlan çocuklar bu sorundan farklı biçimlerde ve boyutlarda etkilenmektedir.

Bugün yaşayan 650 milyondan fazla kız çocuğu ve kadın erken yaşta evlendirilmiştir. Dünyada her yıl 18 yaşın altındaki 12 milyon kız çocuğu evlendirilmektedir (UNICEF, 2018). Son 10 yılda 25 milyon çocuğun evlenmesi engellenmiştir. 25 milyonun 7 milyonunun kendiliğinden azalması beklenirken; 18 milyon erken yaşta evliliğin önlenmesi kaydedilen ilerlemenin bir sonucu olarak değerlendirilmektedir (UNICEF, 2018).³

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan istatistiklere göre 2020 yılında toplam evlenme sayısı 487.270, toplam evlenen kız çocuk sayısı 13.014 olup kız çocuklarının evliliklerinin toplam evlenmeler içindeki oranları %2,7 iken aynı yaş grubunda olan erkek çocuklarının resmi evlenmelerin toplam içindeki oranı ise %0,1'dir. Bu istatistiklere göre 2002 yılında 16-17 yaş grubunda olan kız çocuklarını resmi evlenmelerinin toplam evlenmeler içindeki oranı 2002 yılında %7,3 iken bu oranın %2,7'ye düştüğü, aynı yaş grubunda olan erkek çocuklarının resmi evlenmelerin toplam evlenmeler içindeki oranı 2002 yılında %0,5 iken %0,1' düştüğü görülmüştür.

2.Yönlendirici Mevzuat, Politikalar ve Mevcut Ulusal Mekanizma

Erken yaşta ve zorla evlilikler, aşağıda yer verilen uluslararası sözleşmeler, kanunlar, yönetmelikler ve ilgili diğer mevzuat hükümlerince çocuk ve kadınların haklarının ihlalidir:

- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948)
- Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989)
- Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW - 1979)
- Evliliğe Rıza Gösterilmesi, Asgari Evlenme Yaşı ve Evliliğin Tesciline Dair Sözleşme (1964)

---

³ United Nations Children's Fund, Child Marriage: Latest trends and future prospects, UNICEF, New York, 2018.

- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara Dair Uluslararası Sözleşme (1976)
- Medeni ve Siyasi Haklara Dair Uluslararası Sözleşme (1976)

Aşağıda yer verilen belgeler erken yaşta ve zorla evliliklerin ortadan kaldırılması için yasal çerçeveyi ortaya koymaktadır:

- CEDAW (1994)
- CRC (2003)
- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi Raporu A/HRC/24/L.34 (2013)
- CRC ve CEDAW Ortak Tavsiyeler (2014)
- Birleşmiş Milletler Genel Kurul Raporu A/C.3/69/L.23 (2014)

Türkiye’de Erken Yaşta ve Zorla Evlilikler İle İlgili Ulusal Mevzuat;

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
- Türk Medeni Kanunu
- Türk Ceza Kanunu, Maddeler 103 (Çocuğun Cinsel İstismarı) ve 104 (Reşit olmayan kişiler arasında/kişilerle cinsel ilişki)
- Çocuk Koruma Kanunu (Kanun Numarası:5395)
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu (Kanun Numarası: 2828)
- Çocuk Destek Merkezleri Yönetmeliği (2015)

Kadına Yönelik Şiddeti Önleme ve Kadına Yönelik Şiddete Müdahaleye Dair Ulusal Mevzuat:

- Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284)
- 6284 sayılı Kanunun Uygulanmasına Dair Yönetmelik
- Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik
- 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Dair Yönetmelik
- Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine Dair 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi

Evlilik İle İlgili Ulusal Mevzuat:

- Türk Medeni Kanunu (2002)
- Evlendirme Yönetmeliği (2003)

Geçici Koruma Altındaki İnsanlar Dâhil Yabancılarla İlgili Ulusal Mevzuat:

- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (Kanun Numarası: 6458)
- Geçici Koruma Yönetmeliği (2014)

Türkiye Vatandaşları, Mülteciler, Geçici Koruma Altındaki Kişiler İçin Geçerli Yukarıda Bahsedilen Ulusal Yasal Çerçeve Dâhilinde;

- Evlilik, yasalar tarafından belirlenen bir çerçeve içinde gerçekleşen kayıtlı resmi bir olaydır. Sadece resmi evlilik yasalıdır; dini tören yapılabilir ancak yasal bir dayanağı ve geçerliliği yoktur.
- 18 yaşını tamamlamış kişiler kimsenin rızasını almadan evlenebilir.
- 17 yaşını tamamlamış kişiler anne-babasının rızası (eğer anne-babası yoksa vasilerin rızası) ile evlenebilir.
- 16 yaşını tamamlamış kişiler yalnızca hâkim izni ile evlenebilir. Hâkimin bu kararı olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebebin varlığı halinde verir. (Türk Medeni Kanunu, Madde 124)
- 15 yaşında ya da daha küçük olan bir çocuk, mahkeme tarafından reşit sayılmış olsa dahi, hiçbir şart altında evlenemez,
- 15 yaşın altındaki çocuklara yönelik her türlü cinsel eylem suç sayılır.
- Birden fazla kişiyle evlilik yasal değildir.

Yasama belgelerine ek olarak, erken yaşta ve zorla evliliklerin ortadan kaldırılması, ilgili bakanlıklar tarafından geliştirilmiş olan; Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Dördüncü Ulusal Eylem Planı (2022-2025) bulunmaktadır.

B. EYLEM PLANI YÖNETİMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

1. Temel Kavramlar

Erken Yaşta Evlilik: 18 yaşından önce gerçekleşen formel (yasal) veya informel (yasal olmayan) tüm evlilikleri ifade eder.

İl Eylem Planı: İl Eylem Planları, belirli bir politika çerçevesinde dönemsel olarak belirlenen hedeflere uygun olarak, o dönem içinde atılacak somut adımları gösteren, rol ve sorumlulukları tanımlayan ve bunları belirli bir zaman ve kaynak planlaması çerçevesinde bir araya getiren yol haritalarıdır.

Hedef: Eylem planının kapsadığı dönem için önceliklendirilen ve odaklanılan hedefleri oluşturur.

Faaliyet: Belirli bir hedefin gerçekleşmesi için hayata geçirilmesi gereken somut çalışmalardır.

Koordinatör Kurum/Kuruluş: Belirli bir faaliyetin hayata geçirilmesi için sorumluluk üstlenmiş olan ve faaliyete ilişkin koordinasyonu gerçekleştirecek taraftır. Koordinasyonda yetki karmaşasına yol açmamak amacıyla, İl Eylem Planı'ndaki her bir faaliyet için tek bir koordinatör kurum/kuruluş belirlenmiştir.

Sorumlu Kurum/Kuruluş: Belirli bir faaliyetin hayata geçirilmesinde sorumluluk üstlenmiş olan taraflardır. Bir faaliyet için bir veya daha çok sorumlu kurum/kuruluş söz konusu olabilir. Bunlar o faaliyet çerçevesinde ilgili koordinatör kurum/kuruluş eşgüdümünde birlikte çalışırlar.

Kaynak: Belirli bir faaliyetin gerçekleştirilmesi için tahsis edilen aynı veya nakdi kaynakları ifade eder.

Gösterge: Belirli bir faaliyetin planlandığı gibi gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini değerlendirmek için kullanılacak nicel veya nitel verilerdir.

2. İl Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkındaki Yönetmeliğin 8. maddesinde yer alan "I) Şiddetle mücadele kapsamında sunulan hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesiyle uygulamadaki sorunların giderilmesini sağlamak üzere, Vali veya görevlendireceği Vali Yardımcısının başkanlığında, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin temsilcilerinin katılımıyla İzleme ve Değerlendirme Komisyonu oluşturulur." ibaresine istinaden Valilik Genelgesi ile oluşturulmuş komisyondur.

Komasyon, ilgili Yönetmelik ile tanımlanan görevleri çerçevesinde;

- Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi ve Müdahale Alt Komisyonu tarafından hazırlanan taslak eylem planına görüş ve önerilerini bildirir.
- Alt Komisyon tarafından hazırlanan taslak eylem planını onaylar.
- Alt Komisyon tarafından toplanan erken yaşta ve zorla evliliklerle ilgili verileri değerlendirir ve önerilerde bulunur.
- Alt Komisyon tarafından hazırlanan eylem planında tanımlanan faaliyetlerin uygulanmasını ve müdahalenin etkili biçimde yürütülmesini destekler.
- Alt Komisyon tarafından hazırlanan eylem planında gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçlarını izler ve değerlendirir.

3. Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Alt Komisyonu

Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planı'nın hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi sürecinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu'na bağlı olarak kurulan ve ilgili kurum ve kuruluşların görevlendirdiği kurum sorumlularından oluşan alt komisyondur.

Alt Komisyonun sekreteryası Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Alt komisyonun görev ve yetkileri şunlardır:

- Erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesine yönelik çalışmaların ilgili kurumlar tarafından eşgüdümlü biçimde yürütülmesinin sağlanması il ve ilçe bazında konuyla ilgili olarak çalışan diğer koordinasyon kurullarıyla işbirliği yapması
- Çalışmaları konusunda İl Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu'nu bilgilendirmesi
- Erken Yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesi ve müdahale süreçlerinde aktif rol alabilecek, gerektiğinde hane ziyaretlerine uzmanlarla birlikte katılabilecek yöre sakinlerinin, toplum liderlerinin, kanaat önderlerinin belirlenmesi ve görevlendirilmesi
- Eylem Planının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, düzenli aralıklarla raporlanması ve gerektiğinde revize edilmesidir.

Alt Komisyon'un daimi üyeleri, aşağıdaki kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşur:

- Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
- İl Milli Eğitim Müdürlüğü

- İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Sağlık Müdürlüğü
- İl Jandarma Komutanlığı
- İl Göç İdaresi Müdürlüğü
- İŞKUR İl Müdürlüğü
- Büyükşehir Belediyesi
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Van Barosu
- Kadın ve Çocuk Hakları Alanında Çalışan Sivil Toplum Kuruluşları

Alt Komisyon üyeleri dışında, fikir ve çalışmalarından fayda beklenen kimselerin de (Muhtarlar, uzmanlar gibi) Alt Komisyon çalışmalarına geçici veya sürekli olarak katılmaları için İl Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonuna teklifte bulunulabilir. İl Komisyonunun onayı ile Alt Komisyonda katılan üyeler, Alt Komisyon üyelerine sağlanan haklardan yararlanırlar.

Üye kuruluşlar Alt Komisyon'a bir asil ve bir yedek olarak iki temsilci atarlar. Atanan temsilcilerin tercihen aşağıdaki koşulları sağlaması beklenir:

- Kurulusta en az bir yıldır çalışıyor olmak
- Tercihen toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk hakları, çocuk koruma ve/veya daha özelde kadına yönelik şiddet konusunda -örgün veya yaygın- eğitim almış olmak
- Stratejik planlama, izleme, değerlendirme ve raporlama konularında deneyim sahibi olmak

Kurum temsilcilerinde değişiklik olması halinde durum ilgili kurum tarafından Sekreteryaya en geç 15 gün içerisinde bildirilir.

Alt Komisyon üç ayda bir olmak üzere yıl içerisinde 4 kere toplanır.

Üye kurum ve kuruluşların önerisi üzerine toplantılara üye olmayan uzman/ilgili kişi ve kuruluşlar toplantı gündemi çerçevesinde görüş ve önerilerine başvurulmak üzere davet edilebilir.

Alt Komisyon, aşağıdaki şekilde karar alır:

- Kararlar oy çokluğu ile alınır.
- Her kuruluşun bir oy hakkı vardır.

- Başka bir kuruluş adına vekaleten oy kullanılamaz.
- Eylem planının, yıllık faaliyet planlarının ve değerlendirme raporlarının onay ve değişikliğine ilişkin kararlar için en az toplam üye sayısının salt çoğunluğunun onayı gerekir.
- Oylamadan önce, karar alınacak konuya ilişkin görüş belirtmek isteyen üyelerin görüşleri alınır.
- Kararlara itirazı olan üyelerin gerekçelerini ifade etmelerine olanak verilir, bunlar karar altına özet olarak kaydedilir.
- Varsa koşullu onay veren üyelerin şerhleri de aynı şekilde kayıt altına alınır.
- Toplantıya katılmayan üyelerin mazeretleri toplantı tutanağında belirtilir.
- Üç defa üst üste toplantılara mazeretsiz katılmayan kurum / kuruluş sorumlularına üyeliğe ilişkin sorumlulukların yerine getirilmesi hususu Valilik tarafından sözlü ya da yazılı olarak hatırlatılır.
- Toplantı tutanakları, yapılan tartışmaların özetini ve alınan kararları içerecek şekilde hazırlanır, sunulan rapor ve diğer belgelerle birlikte toplantıyı takip eden en geç 15 gün içerisinde Sekretarya tarafından üye kuruluşlara gönderilir.

4. Yıllık Faaliyet Planlaması

İl Eylem Planı, yıllık faaliyet planları yoluyla hayata geçirilir.

Bir sonraki yıla ait faaliyet planı taslakları, Alt Komisyon tarafından devam eden yılın Aralık ayı içinde hazırlanır. 2022 yılı için il eylem planı onaylanıp valilik oluru alındıktan sonra kurumlardan talep edilmesi kararlaştırılmıştır. Yıllık faaliyet planı hazırlanırken aşağıdaki veriler dikkate alınır:

- Devam eden yıla ait faaliyet planında Ocak-Aralık dönemine ilişkin öngörülen gerçekleşme
- Eylem Planı'nda bir sonraki yıla ait öngörülen hedef, alt hedef ve faaliyetler
- Kurum sorumlusu, yıllık plan taslaklarını hazırlamak EK'te verilen tabloyu baz alır.

Hazırlanan Yıllık Faaliyet Planlaması tek bir raporda birleştirilir. Eylem Planı'nda koordinatör veya sorumlu kurum/kuruluş olarak yer alan kurum/kuruluşlar da yıllık faaliyet planını, bir sonraki yıla ait bütçede gerekli kaynak tahsisinin yapılması için bağlı oldukları İl müdürlüklerine iletirler.

5. Yeni Eylem Planı Hazırlama Süreci

Yürürlükte olan il eylem planının biteceği Eylül ayı içerisinde yeni il eylem planı için hazırlıklara başlanır. Sekreteryaya, komisyon üyeleri ile görüşerek nasıl yapılacağı ile ilgili fikir alışverişinde bulunur. Yapılan çalışmaya karar verildikten sonra kamu kurum kuruluşlar, sivil toplum örgütlerinden katılımcı talep edilerek çalışma yapılır. Yapılan çalışmada bakanlık tarafından hazırlanan Ulusal Eylem Planı baz alınır. Çalıştay sonunda ortaya çıkan faaliyetler ile taslak eylem planı hazırlanarak teknik kurul ile görüşülüp daha sonra üst yazı ile kurumlardan görüş talep edilir. Kurumlar tarafından bildirilen görüşler doğrultusunda değişiklikler yapılarak Valilik Olur'una sunulur. Alınan olur ile yeni il eylem planı bütün kurumlara ve bakanlığa bildirilir.

6. İzleme ve Değerlendirme

6.1. Kurum ve Kuruluş Düzeyinde İzleme ve Değerlendirme

Kurum/kuruluş temsilcileri, bağlı buldukları kurum/kuruluşun koordinatör veya sorumlu olarak yer aldığı faaliyetlerin Eylem Planı'nda tanımlanan hedefler ve yıllık faaliyet planında dönemsel düzeyde tanımlanan işlere uyumlu olarak uygulandığını takip eder. Üst yönetime düzenli bilgilendirme yapar, sorunları tespit ederek çözüm önerilerinin geliştirilmesini ve hayata geçirilmesini sağlar.

6.2. Dönemsel Raporlama

Alt Komisyon üyeleri, sorumlu oldukları faaliyetler için üç ayda bir dönemsel raporlar hazırlayarak Komisyona sunarlar. EK'te şablonu sunulan yıllık faaliyet planı şablonu, aynı zamanda raporlama için de kullanılır. Her bir raporlama dönemi için tabloda ilgili faaliyete karşılık gelen “gerçekleşen” başlıklı bölümler doldurulur. Her bir dönem için “öngörülen” ve “gerçekleşen” bölümleri arasındaki -varsa- farklılıklar, o döneme ait açıklama bölümüne eklenir.

6.3. Alt Komisyon Toplantıları

Alt Komisyon toplantılarında Eylem Planı'nın uygulanmasına ilişkin sorunlar, çözüm önerileri, dönemsel raporlar ve varsa yıllık faaliyet planına ilişkin değişiklik önerileri görüşülür.

Faaliyet düzeyinde yapılacak değişiklikler Alt Komisyon'da değerlendirilerek karara bağlanır. Faaliyet değişiklikleri, daha üst ölçekteki hedef ve alt hedef değişikliklerin gerektirecek düzeyde ise, bunlar Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu'na havale edilir.

Eylem Planı'nın temel ilkeleri, plan yönetimine ilişkin düzenlemeler ve Eylem Planı'nın hedef ve alt hedefleri ile ilgili değişiklik önerileri Alt Komisyon'da değerlendirilebilir ve öneriler geliştirilebilir. Ancak bunlarla ilgili karar merci Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu'dur. Alt Komisyonu, bu önerileri, görüş ve önerileriyle birlikte İl Komisyonu'na iletir.

6.4. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu Toplantıları

Alt Komisyon toplantılarında olduğu gibi, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu toplantılarında da Eylem Planı'nın uygulanmasına ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri, dönemsel raporlar, Alt Komisyon ve Komisyon tutanakları/kararları ve diğer belgeler üzerinden görüşülür.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu, Alt Komisyon tarafından iletilen veya Komisyon üyeleri tarafından gündeme getirilen Eylem Planı ve yıllık faaliyet planı değişiklik önerilerini görüşür ve karara bağlar. Faaliyet düzeyindeki değişiklik önerileri Alt Komisyon'a havale edilir.

C. EYLEM PLANI

Hedef 1: Koruyucu ve Önleyici Hizmet Sunumunun Güçlenmesi

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
			'23	'24	'25		
Faaliyet:1.1. Kamu personellerinden oluşan 1000 kişiye erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele eğitim seminerleri düzenlenmesi	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> İl Emniyet Müdürlüğü İl Jandarma Komutanlığı Van Barosu İl Sağlık Müdürlüğü İl Müftülüğü İl Milli Eğitim Müdürlüğü İl Göç İdaresi Müdürlüğü Van YYÜ STK'lar İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşlar		✓	✓	✓	Etkinliklere katılan kadın / erkek katılımcı sayısı
Faaliyet:1.2. Muhtarlara yönelik erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konularında düzenli seminerler gerçekleştirilmesi.	Kaymakamlık	<ul style="list-style-type: none"> Valilik Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Van YYÜ İlgili diğer Kurum ve Kuruluşlar STK'lar İl Müftülüğü		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> Gerçekleştirilen eğitim sayısı Eğitime katılan kadın, erkek muhtar sayısı
Faaliyet: 1.3.	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> İl Sağlık Müdürlüğü Cumhuriyet Başsavcılığı Van Barosu		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> Verilen eğitim sayısı

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
			'23	'24	'25		
İlgili kurumlara erken yaşta ve zorla evlilikler vakalarında doğru yönlendirme, bilgilendirme, risk tespiti, bildirim vb. konularda eğitim verilerek kapasite güçlendirme		<ul style="list-style-type: none"> • İl Milli Eğitim Müdürlüğü • Van YYÜ • STK • İl Emniyet Müdürlüğü • Jandarma Komutanlığı • İl Müftülüğü • Belediye Başkanlıkları • SYDV 					<ul style="list-style-type: none"> • Eğitimlerden yararlanan kişi sayısı
Faaliyet:1.4. Kadın ve Aile Danışma Merkezleri çalışanlarına erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda eğitim verilmesi	Belediye Başkanlıkları	<ul style="list-style-type: none"> • Büyükşehir Belediye Başkanlığı • İlçe Belediye Başkanlıkları • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • STK • Van Barosu • İl Sağlık Müdürlüğü 	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı
Faaliyet:1.5. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından Erken yaşta ve zorla evlilikler konusunda kolluk, eğitim, sağlık, diyanet, aile destek merkezleri, göç idaresi çalışanlarından oluşan 300 kişiye hukuki yasal çerçeve, bildirim, vaka, tedbir gibi konularda eğitim verilmesi	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • İl Emniyet Müdürlüğü • İl Jandarma Komutanlığı • Van Barosu • İl Sağlık Müdürlüğü • Kaymakamlıklar • İl Göç İdaresi Müdürlüğü • İl Müftülüğü 	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı
Faaliyet:1.6. Kaymakamlıklara bağlı olan Aile Destek Merkezleri çalışan ve kursiyerlerine yönelik erken	Kaymakamlıklar	<ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • STK • Van Barosu • İl Sağlık Müdürlüğü 	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
			'23	'24	'25		
yaşta ve zorla evliliklerle mücadele seminerleri verilmesi		• SYDV					
Faaliyet:1.7. Sosyal Hizmet Merkezleri, Halk Eğitim Merkezleri, Aile Destek Merkezleri, Gençlik Merkezleri başta olmak üzere benzeri birimlerde erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda faaliyetler gerçekleştirilecek, mevcut uygulamalar güçlendirilmesi	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	• İl Sağlık Müdürlüğü • İl Milli Eğitim Müdürlüğü • Kaymakamlıklar • Van YYÜ • İl Müftülüğü • Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	✓	✓	✓		• Düzenlenen etkinlik sayısı • Katılım sağlayan kadın sayısı • Katılım sağlayan erkek sayısı
Faaliyet:1.8. Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü personelleri aracılığıyla devamsızlığı bulunan kız çocuklarına ev ziyaretleri gerçekleştirilerek kız çocuklarının okula devamı için gerekli tedbirlerin belirlenmesi, raporlanarak uygulanması. İhtiyaç durumunda ev ziyaretlerinde Sosyal Hizmet Merkezleri ile işbirliği halinde çalışılması	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	• Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • İl Sağlık Müdürlüğü • STK • İl Jandarma Komutanlığı • İl Emniyet Müdürlüğü • Kaymakamlıklar (Muhtarlar)	✓	✓	✓		• Rapor sayısı • Okula devam eden kız çocuk sayısı
Faaliyet:1.9.	İl Müftülüğü	• İl Müftülüğü • Van Barosu • İl Jandarma Komutanlığı • İl Emniyet Müdürlüğü	✓	✓	✓		• Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
			'23	'24	'25		
Erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda İl Müftülüğü çalışanlarına eğitim verilmesi		<ul style="list-style-type: none"> • Van YYÜ • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 					
Faaliyet:1.10. Erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele edilmesi amacıyla babalara yönelik eğitim ve farkındalık çalışmalarının düzenlenmesi	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • İl Milli Eğitim Müdürlüğü • Kaymakamlıklar (Muhtarlar) • İl Göç İdaresi Müdürlüğü • İl Müftülüğü • İlgili Diğer Kurum ve Kuruluşlar • STK'lar 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı
Faaliyet:1.11. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler, risk tespiti ve bildirim konularında eğitim gerçekleştirilmesi, eğitime katılan kişiler tarafından öğretmenlere ve velilere bilgilendirme çalışması yapılması	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • Van Barosu • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • İl Sağlık Müdürlüğü • Van YYÜ • Van Barosu 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı • Düzenlenen etkinlik sayısı • Bilgilendirilen öğretmen sayısı • Bilgilendirilen veli sayısı
Faaliyet:1.12. Aile Hekimlerine yönelik erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda eğitim verilmesi	İl Sağlık Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • Aile Ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • Van YYÜ • İl Müftülüğü 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen eğitim sayısı • Eğitime katılan kişi sayısı

Hedef 2: Kadınların ve Kız Çocuklarının Güçlendirilmesi

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
			'23	'24	'25		
Faaliyet:2.1. Toplum Sağlığı Merkezleri, Aile Sağlığı Merkezleri vb. birimlerde görev yapan sağlık çalışanları tarafından erken yaşta ve zorla evlilik konularında bilgilendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi	İl Sağlık Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Van Barosu	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> Bilgilendirilen kişi sayısı
Faaliyet:2.2. Din Görevlileri ile Van Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü çalışanları tarafından cami ve Kur'an kurslarında kadın, erkek ve çocuklara yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler konusunda bilgilendirme yapılması	İl Müftülüğü	<ul style="list-style-type: none"> Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Van Barosu STK'lar	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> Düzenlenen etkinlik sayısı Bilgilendirilen kız çocuk sayısı Bilgilendirilen erkek çocuk sayısı
Faaliyet:2.3. İldeki tüm ortaokul ve lise düzeyindeki okullarda rehber öğretmenler tarafından erken yaşta ve zorla evlilikler konusunda öğrencilere ve velilere eğitim verilmesi	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü İl Sağlık Müdürlüğü Van Barosu Van YYÜ	✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> Eğitim çalışması yürüten ilk ve ortaöğretim kurumu sayısı Verilen eğitim sayısı Eğitimden yararlanan veli sayısı Eğitimden yararlanan öğrenci sayısı

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
			'23	'24	'25		
<p>Faaliyet:2.4.</p> <p>Yükseköğretim kız öğrenci yurtlarında öğrencilere flört şiddeti, dijital şiddet, ısrarlı takip, zorla evlendirme konularında bilgilendirme çalışmalarının yapılması</p>	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü İl Sağlık Müdürlüğü Van Barosu Van YYÜ 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> Düzenlenen etkinlik sayısı Bilgilendirilen öğrenci sayısı
<p>Faaliyet:2.5.</p> <p>Sosyo ekonomik yoksunluk sebebiyle zorla evlendirildiği ya da risk altında olduğu tespit edilen kız çocuklarının sosyo ekonomik yönden güçlendirilmesi</p>	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları	<ul style="list-style-type: none"> Kaymakamlıklar Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Belediye Başkanlıkları İl Milli Eğitim Müdürlüğü 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> Sosyo ekonomik destekten yararlanan kişi sayısı

Hedef 3: Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesine İlişkin Farkındalığın Arttırılması

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
				'23	'24		
Faaliyet:3.1. Vaaz ve hutbelerde erken yaşta ve zorla evlilikler ve olumlu babalık tutumları konusuna yer verilmesi	İl Müftülüğü	<ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • Van Barosu • İl Sağlık Müdürlüğü		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Verilen vaaz ve hutbe sayısı
Faaliyet:3.2. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından kız çocuklarını farklı spor dallarına yönlendirilmesini teşvik edecek etkinliklerin gerçekleştirilmesi	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • İl Milli Eğitim Müdürlüğü • Büyükşehir Belediyesi • STK'lar • İlçe Belediye Başkanlıkları		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen etkinlik sayısı
Faaliyet:3.3. İlgili esnaf grupları (kuaförler, fotoğrafçılar, gelinlikçiler, kuyumcular) ile işbirliği içinde erken yaşta ve zorla evlilikler konusunda bilgilendirici afiş asılması/bilgilendirme yapılması	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • Van Berberler ve Kuaförler Odası • Van Kuyumcular Odası • Van Esnaf ve Sanatkarlar Odası • STK'lar • Muhtarlar Derneği / Federasyon		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen etkinlik sayısı • Bilgilendirilen esnaf sayısı

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
				'23	'24		
Faaliyet:3.4. Erken yaşta ve zorla evlilik sayılarının yüksek olduğu tespit edilen mahallelerden her yıl en az 10 mahallenin tespit edilip düzenli ziyaretlerin gerçekleştirilmesi, muhtarlarla iş birliği içinde çalışmalar yürütülerek yapılan çalışmaların ve sonuçlarının raporlanması.	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • Kaymakamlıklar • İl Sağlık Müdürlüğü • Van Barosu • Van YYÜ • Belediye Başkanlıkları • SYDV'ler • STK'lar • İl Müftülüğü 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen etkinlik sayısı • Etkinlikten faydalanan kişi sayısı

Hedef 4: Kurum ve Kuruluşlar arası İşbirliği ve Koordinasyonun Güçlendirilmesi

Faaliyet	Koordinatör Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluşlar	Zaman			Kaynak	Gösterge
				'23	'24		
Faaliyet:4.1. Okul Yöneticilerine yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler risk tespiti ve bildirim konularında seminer düzenlenmesi	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • Van Barosu • İl Sağlık Müdürlüğü 		✓	✓	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen seminer sayısı • Seminere katılan kişi sayısı

<p>Faaliyet:4.2.</p> <p>Sağlık Çalışanlarına yönelik erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda seminerler gerçekleştirilmesi</p>	<p>İl Sağlık Müdürlüğü</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • Van Barosu 		✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen seminer sayısı • Seminere katılan kişi sayısı
<p>Faaliyet:4.3.</p> <p>İlde çeşitli statülerde yaşamlarını sürdürmekte olan yabancı uyruklu bireylere yönelik STK'lar ile erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele konusunda seminerler gerçekleştirilmesi</p>	<p>İl Göç İdaresi Müdürlüğü</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Van Barosu • İl Sağlık Müdürlüğü • STK'lar • Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 		✓	✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Düzenlenen seminer sayısı • Seminere katılan kişi sayısı